www.svoboda-news.com

UNIVERSITY OF MICHIGAN FEB 22 1921

Published and distributed under permit (No. 761), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office at Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XXIX. ЧИСЛО 42. ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ., ПОНЕДІЛОК, 21-го ЛЮТОГО, 1921. | VOL. XXIX. No. 42. JERSEY CITY, N. J., MONDAY, FEBRUARY 21, 1921. | THREE CENTS

Сенат визначує гроші на боротьбу проти тифу.

ВАШИНГТОН, 18. лютого. — Сенат призначив 200.000 доларів на влаштованне кварантанової стації в Розбек, щоби підмогти боротьбу проти пошести тифу. Уряд здоровля вислав до ріжних шпиталів в околиці Ню Йорку чотирох найздібнійших лікарів.

СЕНАТ ЗА ШІСТЬ ГОДИН УХВАЛИВ 860 МІЛІОНІВ.

ВАШИНГТОН, 18. лютого. — За шість годин сенат ухвалив на ріжні видатки 860 міліонів долярів. Се лише три точки буджету.

Так як сенат ухвалив на них 145 міліонів більше як палата послів, то обі палати будуть мусіли вирівнати ріжницю на спільній конференції.

Рівночасно сенат відкинув пропозіцію призначити 100 міліонів долярів на будову нових федеральних доріг.

ПРЕЗИДЕНТ МАВ ЗГОДИТИСЯ НА ДОМАГАННЄ КОНГРЕСУ І ПРЕДЛОЖИТЬ ПОДРОБИЧНЕ СПРОВОЗДАННЄ ЗІ СВОЇХ ВИДАТКІВ.

ВАШИНГТОН, 18. лютого. — Президент Вилсон мав згодитися предложити конгресови подробичне справоздание зі своїх видатків на конференції в Парижі, на котру він видав коло 150 міліонів долярів. Як докладне буде се справоздание, покищо невідомо.

МАСОВО ОБМАНЮЮТЬ ВЕТЕРАНІВ.

ВАШИНГТОН, 18. лютого. — Генеральний квартирмастер довідався, що ветеранів війни визискують масово при помочи закона, котрий дає бувшим жовнірам право до военного шолома та газової маски. Обманці кажуть платити собі по 5 долярів за виставленне просьби.

ЗЕЛІЗНИЦІ ВІДКИДАЮТЬ ДОМАГАННЄ ЮНІЙ.

ШІКАГО, 18. лютого. — Представителі зелізничих компаній порішили на своїм засіданню, котре відбулося тут нині, відкинути пропозицію провідників робітничих юній, зроблену Федеральній Зелізничій Робітничій Раді, щоби всі непорозуміння межи робітниками та зелізницями в справі заплати нефаховим робітникам предложити до порішення спільній конференції робітничих юній та зелізниць. Рівночасно Федеральна Зелізнича Рада дала Американській Федерації Праці час до 10. марта предложити свої виводи проти домагання зелізниць покасувати всі умови, зроблені межи робітниками та зелізницями, а обовязуючі в цілій Америці.

НОВА ЖІНОЧА ПАРТІЯ.

ВАШИНГТОН, 18. лютого, — Конференція Національної Жіночої Партії, котра повстала була 8 літ тому в цілі боротьби за політичні права жінки в Злучених Державах, постановили розвязатися, так як її ціль уже осягнена з хвилею, як жінкам надано право голосования. На місце старої партії рішено оснувати нову Національну Жіночу Партію, котра кладе собі за ціль усуйти усі правні нездібности жінки і здобути рівність для жінок не лише в Злучених Державах, але й в других краях

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПРОКУРАТОР ОБОРОНЯЄ СВОЇ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ РАДИКАЛЬНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.

ВАШИНГТОН, 18. лютого. — Генеральний прокуратор Палмер, зізнаючи перед судовим комітетом сенату, боронив переслідуване радикальних організацій та агітаторів в Злучених Державах. Він казав, що комуністичні партії стояли в порозумінню з Третим Інтернаціоналом в Москві. Підчас переслухання прокуратор читав лист Мартенса, бувшого представителя московських советів в Америці, на доказ, що при виїзді своїм з Злучених Державах він установив своїм наслідником нюйоркського адвоката Карла Рехта.

НОВІ СЛУЧАІ СПЛЯЧОЇ ХОРОБИ.

НЮ ЙОРК, 18. лютого. — Департамент здоровля міста Ню Йорку дістав донесення про 15 нових випадків сплячої хороби в місті. Від хороби не вмер вчера ніхто.

БЕТЕЛ КРІК, (Мішіген), 18. лютого. — Один лікар виступив зі заявою, що всі смертельні випадки в сьому місті, котрі приписувано сплячій хоробі, не є нічо иншого як випадки жолудкового затруєння. Лікар говорив, що секції чотирох вмерців виказали, що люди не вмерли від сплячої хороби, але від затруєння пушковим шпінаком.

БЕЗУСПІШНЕ СЛІДСТВО В СПРАВІ ВИБУХУ В НЮ ЙОРКУ.

НЮ ЙОРК, 18. лютого. — Велика лава присяжних (гренд джурі), котра розслідувала справу вибуху на Вол Стріт в Ню Йорку, котрий случився кілька місяців тому та коштував житє трийцять кілька людий, видала своє остаточне рішенне, в котрім кажеться, що причиною нещастя був вибух; однак лава присяжних не могла сказати, що спричинило вибух, ані хто його викликав, ані з яких мотивів. Ось так пятимісячне слідство скінчилося на нічім мимо того, що за викрите злочинців були установлені великі надгороди, виносячі понад 50.000 долярів.

БІБЛІЙНЕ ТОВАРИСТВО ЯК ГОСПОДАР ХАТИ.

НЮ ЙОРК, 18. лютого. — Суд в Бруклині покарав Американське Товариство Біблійне на 500 долярів кари за те, що не давало льокаторам в своїм домі в Бруклині ані горячої води ані другої служби, до якої зобовязалося в контракті.

СПРАВА САМОУПРАВИ ДЛЯ ЄГИПТУ.

Лорд Милнер домагається від Англії свободи для старинної африканської країни.

ЛОНДОН, 18. лютого.—Лорд Милнер, бувший британський кольоніяльний міністер, предложив сьогодня англійському парляментови звіт про египетське питанне, в якім заявляється за переговорами з египетським правительством для заключення договору, котрий признавав би самоуправу для Єгипту.

Лорд Милнер каже, що переговори повинні зачатись безпроволочно.

В признанню самоуправи британське правительство застерігло би охорону британських інтересів і прав чужинецьких мешканців.

Лорд Милнер у своїому раporті остерігає Англію, що відкладанне полагоди сеї справи могло би пошкодити британським інтересам. Велика Британія повинна використати сю добру нагоду, яку має тепер в Єгипті.

ГІНДУСИ ХОТЯТЬ ШКІЛ ГІНДУСЬКИХ.

КАЛКУТТА, Індія, Азія, 15. січня. — Більшість студентів трох великих колегій, що є у звязи з калкутським університетом, застрайкувало. Вони хотять знаціоналізування колегій та основання національного університету.

БОЛЬШЕВИКИ ВІДНОВЛЯЮТЬ ТОРГОВЕЛЬНІ ПЕРЕГОВОРИ З АНГЛІЄЮ.

Друга большевицька місія їде до Італії пробувати довести до торговельної умови.

ВАШИНГТОН, Д. К., 16. лютого. — Дипльоматичні звідомлення, які одержано сьогодня з Европи, доносять, що російський торговельний делегат до Великої Британії, Леонід Красін, іде знова з Москви до Лондону ради віднови переспрашпро торговельну умову між советською Росією і британським правительством.

Інша знова советська місія виїздить з Москви до Риму, столиці Італії, пробувати пересправ про торговельну умову з італійським правительством.

ІТАЛІЯ ЗАВОДИТЬ ДВА РОДИ ХЛІБА.

Новий закон приписує дешевий хліб і дорожший, якого ціна покриває частину дешевого хліба.

РИМ, столиця Італії, 14. лютого. — Італія мати-ме два роди хліба, після додаткової постанови до законопроекту, який підвищує ціни хліба.

Сей законопроект предложило сьогодня в парляменті італійське правительство.

Перший рід хліба буде ді дешевий і зладжений спеціяльно для ужитку бідного народу, а другий рід називався би „дорібний хліб", який покривав би частину ціни дешевого хліба.

ВІДОМОМУ БАНДИТОВИ ПОСОВГНУЛАСЯ НОГА.

ГАРІСОН, Аркензас, 18. лютого. — Відчас напалу на місцевий банк пострілено смертельно небезпечного розбишаку Генрі Стара. Він напав на банк в спілці з двома другими розбійниками, загнав усіх урядників банку в кут коло каси і вже готовився рабувати касу; але в тій хвилі, один з урядників, котрий мав укритий револьвер, вияв його і почав стріляти до бандитів. Стар упав на місци поцілений під серце, а два другі утекли. Лежачи в тюремній шпиталі, Стар признався, хто він такий і казав зателеграфувати по жінку і діти. Лікарі не сподіваються надії на його виздоровленне. Його недавно випущено з тюрми, де він відсиджував 25-літну кару вязниці за напади на банки; його помилувано, бо він заявив, що покинув уже злочини і думає провадити чесне житє. На своїй совісти має він кілька убийств, богато рабунків банків, поїздів і „менчих джабів".

БОГАТО ГАЛАСУ З НІЧОГО.

Франція дає Польщі за союз те, що дає і без союза.

ПАРИЖ, 18. лютого.—З урядових кругів доносять, що Франція має підписати з Польщею союз.

Умова каже, що коли большевики нападуть на Польщу, то Франція має післати до Польщі военних матеріялів, а також французьких офіцирів на поміч польському генеральному штабови.

ПЕРЕШУКУВАННЄ ДОМІВ ЗА ОРУЖЄМ В ІРЛЯНДІЇ.

ДАБЛІН, столиця Ірляндії, 18. лютого. — Сьогодня британське військо перевело широкі пошукування в місті за оружжям.

Часть міста Мавнт Джой Сквер і околицю обхало тисячу британських жовнірів в повному оружжю, з панцирними возами та машиновими крісами.

Всі доми перешукано дуже старанно.

ПОБІДА ЛЛОЙДА ДЖОРДЖА В БРИТИЙСЬКІМ ПАРЛЯМЕНТІ.

Голосованне винало в його користь. — Премієр каже, що Німеччина не має чим платити великих відшкодовань.

ЛОНДОН, 18. лютого. — Палата громад відкинула сьогодня пополудні внесенне посла Горація Боттомлі на осудженне політики правительства в справі виконання версальського договору, мимо того, що за сим внесенем були також посли з Партії Праці (соціялісти). За внесенем було тільки 40 голосів, а проти нього голосувало 181 послів.

У відповідь своїм критикам, котрі пригадували його слова „Перешукайте німецькі кишені", Ллойд Джордж сказав, що він стоїть при тім, що сказав, але пригадав, що він при своїх словах був додав, що „Німці мають платити до границь своєї спроможности".

Він сказав, що як Німеччина може платити в паперових марках, то се не є відшкодованне і аліянти не можуть за таким відшкодованнем побиватись.

ПОЛЬСЬКО-БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ ТОРГ ЗА ГРОШІ.

Большевики дають грощі, але свої і паперові і по високому курсі.

БЕРЛІН, 16. лютого. — Польський міністер фінансів приїхав до Риги, столиці Латвії, щоби пізколнити польську мирову делегацію, аби згодилась на уступки большевиків.

Риський кореспондент польської газети „Курєр Варшавскі" доносить, що советська мирова делегація заявила свою згоду задоволити грошеві домагання польської мирової делегації це золотом але папероваими грішми. Большевики хотять виплатити Полякам в советських паперових рублях, числячи по курсі 5 рублів за 1 американський доляр.

БОЛЬШЕВИЦЬКО-РУМУНСЬКІ МИРОВІ ПЕРЕГОВОРИ.

БЕРЛІН, 16. лютого. — Румунське правительство згодилось післати свою делегацію на мирові переговори з большевиками до Ревалю, столиці Естлії.

Переговори мають зачатись 20. с. м.

ПОХОРОН КРАПОТКІНА.

БЕРЛІН, 16. лютого. — Бездротна девеша, яка сюди наспіла з Москви, доносить, що в похороні Петра Крапоткіна взяло участь 100.000 осіб.

Цілий склад совета народних комісарів, червона армія й анархісти взяли урядово участь в похоронній процесії.

Постановлен отворити в Москві музей імени Крапоткіна.

Є ЛЮДИ, ЩО І ПОЛЬСЬКІ ГРОШІ ХОТЯТЬ ПІДРОБЛЯТИ.

ПЕРЕМИШЛЬ, (Галицька Україна), 18. січня. — Польська поліція в Перемишлі винайшла фалшівників польських 1000-маркових банкнотів.

Арештовано 6 Жидів, в котрих найдено велику скількість фалшивих паперових грошей.

Стверджено, що арештовані є спільниками банди фалшівників польських грошій, котра розвинула свою діяльність по містах Польщі і Галичини.

ЧОРНОГОРЦІ БУНТУЮТЬСЯ ПРОТИ СЕРВІВ.

ВІДЕНЬ, 18. лютого. — Із Загребу (Аграму), в Югославії, доносять, що повстанне Чорногорців проти югославянського окупаційного війска ширяться дальше. В останніх боях повстанців з військом було богато жертв.

ЕМІГРАЦІЯ ЖИДІВ З УКРАЇНИ ДО ПАЛЕСТИНИ.

ЛЬВІВ, 29. січня. — Польська часопись „Хвіля" доносить: У-країнські Жиди, замешкалі в Палестині, заложили товариство, яке має на меті помагати українським Жидам, що мають намір переселитись до Палестини. (Ж. К. Б.)

АРЕШТОВАННЯ НА ЛЕМКІВЩИНІ.

ЛЬВІВ, 29. січня. — На другий день Різдвяних свят арештувала польська жандармерія цілий ряд дічів галицької старо-руської партії, між ними: Д-ра Ярослава Качмарчика, адвоката в Мушині; д-ра Захара Конистянського, о. Дмитра Хиляка з Із6 і селянина Миколу Громоскяка з Криниці. Крім сього переводяться дальші ревізії й арештованнє. Арештованнє відбуваються звичайно досвіта о 4. годині. Ревізії не поминають і церков. Арештованих відставлено до Нового Санча. Розіслано жандармів в пошукуванню за редактором Гладиком, бувшим членом „карпаторуської делегації" в Парижі, що перебуває тепер в Америці. Кретин з „Газети Поранної" пише, що мимо арештованнє населенне на Лемківщині заховується беззаконно, а цілий рух, викликаний гореткою малькотентів, беруть тутешні польські сфери радше з гумористичного становища". Тяжко переконати кретина, що тюрма не має нічого спільного із гумористикою. Добре було би одначе, щоби „Газета Поранна" закоштувала раз уже тої „гумористики" на власній шкірі.

ІЗ СОВЄТСЬКОЇ РОСІЇ.

Поголоски про большевицьку офензиву.

Кореспондент берлінської російської часописи „Руль" доносить з Копенгаги під датою 18. січня с. р.:

Советське правительство готовиться на весну до наступу на Польщу і Румунію. На польській і російській границі переводиться інтензивна концентрація війск. Большевики розпоряжають там 600.000 війска. Припускають, що з весною скількість большевицького війска зросте до міліона. Майбутній наступ має на меті проріг через Польщу до Німеччини а через Румунію до Австрії.

По донесенням паризького кореспондента тої часописі, советське правительство концентрує на польській границі 7 і 15 червону армію. В найблизшому часі очинитися на границі вісім козацьких дивізій і велика скількість артилерії. Генеральний штаб виробив план наступу, в основі якого покладено наступ в напрямі Шавлі, Кошедари і Вильни.

По донесенням кореспондента з Царгороду, під датою 12. січня, до Одеси прибули 3 кінні дивізії Буденного, відділ Котовського, декілька тяжких батерій і богато спеціяльних частин. Прибув також штаб 11. армії. Одеська залога, складаючася з 51 і 53 московських дивізій, скомплетувалась до 35 тисяч. З бесарабських комуністів зорганізовано „Бесарабський комуністичний курінь". Большевики приповідають, що їм удасться опанувати Бесарабію протягом двох тижнів, дякуючи помочі місцевого населення, яке „же першого пострілу споза Дністра".

Соціялізація лікарської практики.

Народний комісаріят здоровля видав декрет про заборону приватної лікарської практики. Медична поміч має бути соціялізована.

Українські повстанці під Києвом.

БОЛЬШЕВИКИ ПОСИЛАЮТЬ ВІЙСКА З МОСКВИ ПРОТИ УКРАЇНСЬКИХ СЕЛЯН.

Грозять українським селянам розстрілом і конфіскатою земл.

БЕРН, Швайцарія, 18. лютого. — Київ є загрожений повстанцями, котрих число швидко зростає.

Доносять про се вісти, які сього дня наспіли з України.

Советське правительство послане з Харкова і Москви підмоги большевицькій залозі в Києві, яка тепер виносить 40.000.

Цілий місяць січень в Києві панував терор, в часі якого убито до 1.000 людий.

Депеші подають, що скрізь вибухають народні повстанні проти большевицького панованя.

Протибольшевицька „зелена армія" зложена головно з селян, тепер діє на полудні.

Большевицька надзвичайна комісія (так звана „чрезвичайка", призначена для давлення всяких рухів проти большевицької революції) **загрозила, що всі повстанні проти большевиків будуть здавлені з немилосерною строгостю** і заявила, що всі прихильники повстанців і ті, що їх скривають, будуть розстріляні а їх приватна власність буде сконфіскована.

ГУЦУЛЬЩИНА.

Гуцульщини, з косівського погляду. Отже ми зачали радитись, ми не могли би дати хотяй маленьку жертву на поміч Гуцульщині. І так ми зібрались на 4. липня (джулая) 1920. Вибрали комітет і уряд так, що кільчо нас було, то всі в комітеті. Відтак голова **Никола Бабюк** отворив наради щодо збиранія жертв і пояснив, куди би та поміч мала пійти. Але що ми добре здамо гуцульскі обставини і теперішне їх положенне, то по довгій дискусї всі одногологосно ухвалили, що зібрані жертви вишлеться на голодуючих Гуцулів (косівського повіту). І таки на зборах зібрали ми 55 дол. Тоті гроші стояли ціле літо, бо ми ще хотіли призібрати, а іменно уладити прогульку (пікнік) на ту ціль. Але не могли найти ради, бо чєсно було замовлено. Тепер у Різдвяні свята ходили коляду-вати також на ту ціль помежи себе, а було кількох і інших товаришів, свідомих, що нас приймили і дали від себе жертву на ту ціль яко коляду. Однак найшлися і такі людиї, що казали: **„Дурні Гуцули, нічо доброго ни зробят, хіба пропюй".** Але здається, що такі люди не виділи дійсно Гуцулів і не знають їх життя, то най мовчать. Як каже стара пословиця: „Не дай і не дай!", а Гуцули до таких розуму не пійдуть учитись.

Імена жертводавців:

М. Стратійчук і В. Дедет по $8; Н. Никифорчук, І. Дяґунюк і П. Шпеґлюк по $7; Н. Бабюк $6.50; А. Романів, П. Романів і В. Юсипчук по $6; М. Бабюк, О. Свитак, В. Балагурак і В. Библяк по $5; Ф. Бабюк $3; Д. Довганюк, М. Саржинська, М. Кметь, П. Глаза і І. Кіба по $2; Н. Кишаґлюк, І. Чорногуз, І. Дольний, З. Непик, І. Бат, А. Ткачук і В. Кучуґа по $1; М. кучуґа 25 цент. Разом усіх 101.75; розходи 1.15. Чек на 100 долярів вислано. В касі остається 92 цент. — Акреса Комітету: **Nykola Babiuk, 7 — 3rd St., Passaic, N. J.**

З ПОЛЬЩІ.

Подонені Поляки в совітській Росії.

З Москви доносять, що в таборах для полонених в Росії находиться ще около 24.000 полонених Поляків. Для них зорганізовані окремі курси комуністичної пропаганди. (Б. Вольфа).

Рада Ліги Народів проти скликання сойму „Середної Литви".

Як доносить польські часописи, Рада Ліги Народів вислала до польського уряду ноту, в якій заявляє, що Ліга Народів не виділа потреби на перескуднення долі т. зв. „Середної Литви" дорогою ухвали виленського сойму. Нота дає до зрозуміння, що було би вказаним такого сойму у Вильні не скликувати. Ноту підписав голова комісії Ліги Народів полковник Шардіні.

Подаючи сю звістку, деякі польські часописи додають, що відроченне виленського сойму неімовірне.

НА ПОМІЧ ГОЛОДУЮЧІЙ ГУЦУЛЬЩИНІ.

Українці з Косівщини в Пасейку, Н. Дж., вислали жертву для голодуючих братів на Гуцульщині.

(Допись „Свободи").

Пасейк, Н. Дж., 16. лютого, 1921.

Прошу помістити нам допись від пасейського Комітету, котрий завязався дня 4. липня, 1920, до збирання жертв на потерпівших Гуцулів.

Нераз читаємо в ріжних українських часописях, що в тій місцевости або в іншій організуються комітети до збирання жертв на потерпівших і голодуючих галицьких Українців. Нас тут в Пасейку є всіх 10 з

"SVOBODA" (LIBERTY)

FOUNDED 1893.

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES.
Three cents the copy.

One year	$ 7.00
Six months	$ 3.75
Three months	$ 2.00

Foreign and Jersey City Rates.

One year	$10.00
Six months	$ 5.00
Three months	$ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА.
Поодиноке число три центи.

На рік	$ 7.00
На пів року	$ 3.75
На три місяці	$ 2.00

В Джерси Сити і заграницю.

На рік	$10.00
На пів року	$10.00
На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свобода": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ!

ОРГАНІЗУЙТЕСЬ ДЛЯ НЕСЕННЯ ПОМОЧІ СТАРОМУ КРАЄВІ!

ВІДСИЛАЙТЕ ЗБІРКИ СЕЙЧАС, І РАТУЙТЕ ГОЛОДНИХ, ХОРИХ, ВДІВ І СИРІТ!

ПОДАВАЙТЕ ДО ВІДОМА ЧЕРЕЗ ГАЗЕТИ, ЩО ВАША ГРОМАДА ЗРОБИЛА ДЛЯ РАТУНКУ РІДНОГО КРАЮ!

Українці вже всього спробували.

Спробували були Українці польської „приязни" і „союза", проти якого Богдан Хмельницький підняв був повстанне всього українського народу.

Потім козаки сказали йому: Волим під царя православного! І знов спробували царів і московської „приязни" та „союза", якого вершком була заборони української мови.

Як прийшла недавня світова війна, Українці спробували ще трохи австрофільства. За австрійську службу дістали ще австрійсько-мадярсько-польські шибениці.

Далі спробували германофільства. За німецьку службу дістали те, що Німці багнетами розігнали український парлямент і власть на Україні віддали російському генералови Скоропадському.

Потім спробували аліянтського і Вилсонового 14-пойнтового „самоозначення". Дістали наїзд Галлера на Галицьку Україну і її польську окупацію, а також румунську окупацію української Буковини.

Відтак Петлюра спробував нового „союза" з Польщею. За се Польща загорнула Галицьку Україну, Холмщину, Волинь, Полісе; підписала большевикам пановання на Придніпрянщині, а Петлюру, його уряд і військо взяла до неволі.

Опісля Винниченко спробував нового союза з московськими большевиками, але скоро кинув їх, а большевики перемінили Україну в московську колонію, яка має ситити Москву пшеницею, углем, зáлізом, солию, цукром і всім добром та кровю людською.

Отже вже пробували всього і не один раз а много, много разів.

Завелися на „приязнях", на „союзах", на „спілках", на „порозумінних" на „федерациях". Всі вони були добрі для всіх тільки не для України, бо вона все мала тільки робити на „союзників" і годувати їх.

Се є гірка наука для українського народу, бо наука оперта на гіркому досвіді.

Одначе се є зло, з якого Україна може богато навчитись і мати бодай со користь. Хотяй заплатила дорого за науку, а добра наука все дорога.

Тепер ніхто не може казати Україні: „А пробуй ще такого або сякого союза, може він якраз буде добрий для тебе", — бо Україна вже всі спробувала і випробувала.

Вона має перед собою історію, не лише давню але й нову, свіжу, що памятну усім, — історію „союзів" з усяким сусідом та усяким стрічним. І тепер на всяку пропозицію має готову відповідь власне історією тих „союзів", яких вона в останніх бурливих роках спробувала коштом своєї волі і свободи.

Тепер Україна кождого „союзника" мусить вважати за ворога і се усі „союзники" мусять розумити.

ЖИДІВСЬКА БУРЖУАЗІЯ ТА „УКРАЇНСЬКЕ СЕЛЯНСЬКО-РОБІТНИЧЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО".

Кождого мусить здивувати, що Жиди становлять в Комуністичній Партії (большевиків) України аж мало-не дві третї партії, в порівнанню з Українцями шість разів більше. Така перевага жидівського елементу в партії правлячій Україною та серед урядовців на Україні вимагає вияснення; по-перше, Жидів на Україні в порівнанню з Українцями є 8 разів менче, по друге: Українці на Україні се переважно селяни та робітники, тоді як українські Жиди се переважно не селяни і не робітники, а міська буржуазія, купці, фабриканти, урядники, та різного рода професійні люди, як лікарі, адвокати, газетярі, тощо. Якежеж ті люди, що не є ані робітниками ані селянами, могли стати провідним чинником в правлячій партії на Україні? І як могла та жидівська буржуазія та бюрократія мати в правлячій партії на Україні 6 разів більше членів, як 8 разів від неї численнійше українське селянство та робітництво?

Орган закордонної групи української комуністичної партії, „Нова Доба", поясняє се дивне явище обставинами на Україні ось так:

„Руська буржуазна й демократична інтелігенція під час громадянської війни на Україні, ховаючись од переслідування комуністичної влади, головним чином тікали з білогвардійцями, — за Денікіним, за Врангелем; тільки незначна частина лишилась і пристосувалась до влади.

„Українська інтелігенція, так само ховаючись од переслідувань, частиною тікала з петлюрівщиною, частиною розтікалась по селах.

„Одна тільки єврейська інтелігенція не могла тікати ні з руськими білогвардійцями, ні з українськими, не могла також ховатися по селах, де нароставав юдофобський настрій. Таким чином, хоч-не-хоч єврейська інтелігенція мусіла лишатись з большевиками. Торговля, адвокатура, приватні лікарські підприємства, журналістика, словом усі ті професії, де раніше головним чином була занята дрібнобуржуазна єврейська інтелігенція, новим ладом були скасовані. Вся маса занятих у цих професіях інтелігентів лишилась без праці, без матеріяльного забезпечення. Голод примусив їх іти на совітську службу. А як кращу посаду, з добрим пайком і оплатою може, мати тільки партійний член, то всі ці колишні адвокати, лікарі, торгові маклери, прикащики, дрібні крамарі, газетярі буржуазних газет і т. п. почали записуватись у партію й займати урядові посади.

„Так в силу національних і економічних умов стався такий ненормальний факт, що українську робітничо-селянську соціялістичною республікою, з населенням біля 40 мілионів, керує й урядує пятнадцятитисячна партія, на 60 проц. складена з дрібнобуржуазної єврейської інтелігенції, чужої українському трудовому народові по національности, чужої працюючим класам його по соціяльній природі своїй і непевній по своїм політичним переконанням".

ЛИСТ З ПАРИЖА.

(Спеціяльна кореспонденція „Свободи").

Париж, 22. січня, 1921.

Зміна французького кабінету міністрів.

Арістід Брієн, президент Ради Міністрів і Міністер Закордонних Справ; **Барту**, Військовий Міністер, **Поль Думер**, Міністер Фінансів.

Старі, відомі всім і кожному, хто читає газети у Франції, імена.

Брієн сформував своє семе з ряду міністерство, маючи так як Ллойд Джордж 58 років від роду. Політичну кар'єру почав соціялістом. Прославився в Парляменті 1904 р. рапортом у справі відділення церкви від держави. Але з давнього часу одійшов від соціялістів, котрі іменують його не інакше як „агент-провокатор". Він брав участь у всіх великих дебатах і подіях за останніх двайцять років. Має, як кажуть тут, „бархатну лапку"; — без потреби нікого не чіпає, але коли треба, лапка його робиться „залізною". Рахують, що це якраз і потрібне чоловікові, котрому прийдеться лявірувати з хитрущим Ллойдом Джорджем. Окрім того, як бувший соціяліст, він знайде нові засоби, щоб трохи втихомирити московських і своїх комуністів.

Барту, перший раз отримав міністерський портфель на 32-му році життя. Пройшов безчисленне множество кабінетів. В останній війні стратив на німецькому фронті свого єдиного сина і тому зрозуміло не є і не буде прихильником згоди двох сусідів. Рік назад він виступав в Парляменті з промовою, якій дуже різко підкреслював небезпеку залишатись позаду тоді як інші держави входять в згоду з Москвою. Це визиває недовіря до нього з боку рішучих антибольшевиків, котрі його остерігаються.

Поль Думер повернувся в Міністерство Фінансів, котре він займав 25 років назад. В 1905—06 був Президентом Парляменту, а потім конкурентом Фаліера на президенство республіки. Якщо пригадаємо, що на французький бюджет останнього року із 44 мілярдів франків тільки 20 було покрито нормальними ресурсами, то стане ясно, чому звернулись до старих засобів, які практикувались Думером вкінці минулого віку. Майже певно, по новий міністер зробить всі заходи, можливі й неможливі, щоб повернути хотяй частину боргів бувшої Росії. Що він зробить? Почикаймо! Незабаром буде видко.

Решта міністрів і їх 12 товаришів завідують справами, які окрім хиба Праці й Рільництва, не грають рішучої ролі в сучасний момент.

Нині вже відома програмова декларація нового Уряду, зроблена Премієром-міністром Брієном з парламентської трибуни. Німеччина повинна контрольовати всі підписані нею обовязки. Кріпкий союз з Англією. Підтриманне добрих звязків з Італією. Відносно Злучених Держав Премієр вимовився більш просторо: „Вікова дружба Франції і Злучених Держав Америки, незабутні спомини нашої загальної історії, які переплітались в минулому і переплітати-муться, при необхідности, в будучині, кров наших вояків на полях бою за свободу, гарантують наше обєднання підчас миру, як і в момент війни. Ми певні, що наші американські приятелі дадуть нам для репарації наших втрат такому віковому ворогови відчуваємо середнього віку, з довгими вусами, стає біля вікна і мовби то слідкує за тим рухом, який відбивається на площі.

Ми, розуміється, продовжуємо розмову. **Якраз я передавав телеграми від українських Рад в Нью Йорку й у Вінніпегу, де показана була численність Українців в Злученних Державах і в Канаді, як і їх політична програма. Рахінь, чоловік, що дивився крізь вікно, повертається, і проходячи до свого покоїв, „Ну, тоді ваша справа стоїть добре".**

Здивований, питаю у п. Муассе, що то значить: „То був Міністер!" — каже. — А чому він сказав, що наша справа стоїть добре! — **„Тому, що Ви маєте його земляків в Америці, а Америка тепер усе".**

Щоби скінчити, додам, що приходилось мені бувати у цього шефа і в останні місяці, як він кермував в кабінеті Президента Міністрів. Але там у нього було меньше відношення до закордонних справ, ніж раніше. Він відав, головним робом, внутрішню політику Франції. Все-ж коли я попросив, то він не одмовився представити мене одному зі своїх „колег" по закордонним справам.

Щож до Лейга, то він призначав тричі побачення бувшому Президентові Української Делегації в Парижі, гр. Тишкевичеві, й кожний раз якінебудь державні засідання перешкоджували їм побачитись та порозмовляти в українській справі.

Що робити! Відомо, що Америка перестала цікавитися справами Европи, а Европа сама ніяк не вирішить, як поставитись до України.

Федір Савченко.

ПО СОВЄТСЬКІЙ РОСІЇ.

Ціни на необхідні річи в Москві.

Подорожні, що приїздять в Европу з Москви, подають, що в місяцю грудни минулого року, були в Москві такі ціни на необхідні до життя товари:

1 фунт мяса	4.000 „ 5.000	„
1 фунт хліба	500 „ 600	„
1 фунт цукру	6.000	„
1 фунт мила	4.000	„
1 фунт ковбаси	2.000 „ 4.000	„
1 пуд картофлі	6.000	„

Зріст бюрократії.

Бюрократія (урядовці) становили в Петрограді в 1910. році 9.5 процент населення, в 1918. році їх число зросло до 14 процент, а в 1920. до 25 процент, то є до одної четвертини всего населення.

Подібне діється в Москві, де в 1910. році 9.5 процент всего населення було урядовцями, в 1918. році 9.3 процент, а в 1920. році майже 23 процент.

Сі цифри взяті з урядової статистики совєтського уряду, предложеної восьмому всеросійському зїздови совєтів, що відбувся при кінці минувшого року.

В той спосіб міста переміняються на міста бюрократії.

Се в значній мірі поясне вороженчу селян до міст в совєтській Росії.

На Кубані.

Подорожні, що недавно приїхали з Кубані, розказують, що через недостачу транспортових средств на Кубані згинили великі припаси хліба, уже приготовані на вивіз до північних московських міст. Мимо сего большевицька „продовольственна комісія" працює далі, стягаючи від селян і козаків збіже. Як подає большевицька катеринодарська газета „Известія", в тій комісії працює 11.000 людий. Через те фунт гнилючого в складах хліба коштує правительство від 800 до 1.000 рублів. Всі міри, яких большевики уживають для направи перевозу, є дуже примітивні (прості): вони обмежаються до розстрілювання всіх, починаючи від інженерів а кінчаючи на простім робітнику.

Голод в центральній Росії.

Московська газета „Большевицька „Правда" з дня 5. січня с. р. доносить, що в калужській губернії селяни не мають достаточної скількости збіжа на прожиток. На одну душу треба около 7 пудів, а селяни не мають навіть по 3 і пів пуда на душу.

На Донщині.

Наочні свідки розповідають, що великі залізничі вартати в Ростові над Доном розвалені і не проявляють життя. Всі робітники остро настроєні проти совєтської власти. В селі Тернику робітники робили виступи проти большевицької влади, а коли большевики вислали туди відділ війська, то селяни відмовили йому послуху. Большевики мусіли відкликати той відділ.

Голод на Україні.

Голод на Україні, а головно в Катеринославщині, Харківщині і Полтавщині, набрав страшних розмірів. Люди їдять мертвечину, а навіть живих людей. Большевики вислали на Україну 10.000 червоноармійців, щоби вони забрали хліб, який селяни ховають перед большевиками. Червоноармійці, не маючи що їсти, грабують селян, забирають у них останні харчі.

Робітничі страйки.

Страйки робітників, арештованих урядом. Великий міст на ріці Дону ще не направлений. В місті працюють аж три чрезвичайки під руководством Шніткінова, котрий був колись клерком в одним місцевім готели.

Межи людьми, розстрілюваними чрезвичайкою, є богато кооперативних діячів. Чрезвичайка розстріляла також газетяра Виктора Сівкова, мимо того що совети вислали його туди з приказом написати історію повстань проти совєтських властий і мимо того що він мав припоручаючі листи від Тукачевського, Леніна і Луначарського. Коли центральна власть питалася, чому його розстріляли, чрезвичайка відповіла, що треба було його розстріляти, бо „сей" вимагали місцеві відносини".

По козацьких станицях власть совєтів дуже мала. Козаки держаться кріпко своїх давних звичаїв і ніяк не хочуть принимати нових приказів совєтських властий. Мимо того, що власти переводять страшний терор і на станицях панує буцімто спокій, большевицькі власти ніколи не відвідують козацьких станиць. По степах та болотах вкриваються богато „зелених" повстанців, котрих совєтська власть ніяк не може досягнути. Своєю організацією та способом воювання вони нагадують запорожську січ. До них вічно напливають нові повстанці.

Були тут вибори до совєтів, але мимо терору та рижих инчих штучок зі сторони більше, ніж виборі випали так, що совєтська власть постановила розвязати окружний совет.

Совєти та сільське населенне.

Большевицька газета „Красная Газета" (Червона Газета) посвятила статтю відношенню селян до совєтської власти і зазначає в ній, що ворожнечі селян до совєтів не потрафить сукупити ніяка мілітарна сила, бо ся ворожнеча опирається на глибокій ненависти селянських мас до комунізму. Газета пише:

„Такого настрою селянських мас не можна змінити збройною силою. З другої сторони не можемо переломати його агітацією, бо селяни витають аґітаторів лише пострілами наших товаришів аґітаторів. В той спосіб ми находимося в просто безвихідним положенню".

Совєтська Росія та Україна.

Та сама газета звертає в другій статті увагу на Україну, котру вона царським звичаєм називає „югом (полуднем) России".

Пише газета, що Україна зазнала над совєтською правительством як меч Дамокля (меч, що висить на волоску над головою засудженого). Від відношення України зависить добучність совєтської Росії. І вона додає: „Треба конче врозуміти буйне і свободолюбне поступне".

З ДНЯ.

Нюйорські большевицькі „комісарики" зіритовані упадком їх „пресового фонду".

В большевицькій газетці, що себе називає „Українські (?) Щоденні Вісти", яка виходить для збирання „пресового фонду" для нюйорських паничиків-комісариків-комуністів, котрі на комунізмі так розуміються як оселедець на морській хоробі, — пише якийсь господин комісар, що „Свобода" є знов органом фондів. Се йому, каже, не подобається і він верещить, аби люди знали про його настрій.

Той комісар добре знає, що „Свобода" жадних фондів не збирає, а тілько кличе до ратунку голодних і сиріт в Галицькій Україні, в якій тепер лютують хороба а ще будуть гірші на передновок, як настане більший голод.

Се є обовязком не лише „Свободи", але навіть кождого чужинця, хто лише чув про страшне лихоліття Галичини, кричати о ратунок для пропадаючого в голоді і хоробах бідного і знищеного народу того краю.

Лише виродки і відлюдки, крайні самолюби і нероби, можуть виступати і верещати проти помочі голодним, неодітим і хорим братам і сестрам, а навіть дрібним сиротам в Галицькій Україні.

До таких вирождків належать власне недопечені господинове комісарики з большевицькі газетки „Щоденні Вісти", котрій додаток „український" цілком не пасує, бо вона лише чує, чим би українському народови зашкодити, а москов-ським панам прислужитись.

Та газетка в числі з 18. с. м. верещить проти „Свободи", що вона агітує за фондами для українського народу.

Люди добре знають причину того вереску.

Як звісно, та большевицька газетка збирає на своїх редакторів, недоварених комісарів, фонд комісарський, який фалшиво називається „пресовий фонд". Як же тепер американські і канадійські Українці посилають жертви до старого краю і „пресовий фонд" призначений так, що не варта за совєтські рублі, господинове нюйорські комісари нарікають на „Свободу".

Як би ті господинове комісари були люди а не комісари, то вони сказали би так: **„Дурили ми вас, товариші, що Троцький визволить Галичину і брали від вас гроші; кодик тепер Троцький віддав Галичину Ляхам, а гроші скасував, то і ми скасуємо „пресовий фонд", а до вас кличемо: Дайте голодним і хорим, а не нам!"**

Але що вони не є люди лише комісари, то вони того не скажуть. Вони талярів не виречуться; всього виречуться, але не талярів.

Будуть їх далі збирати і казати, що Троцький так зле не гадав, як давав Галичину Ляхам.

Але ані напади на „Свободу", ані на старий край, ані обіцянки в імени Троцького вже не всилі піддурити людий до засипування нюйорських паничів талярами.

„Пресовому фондови" судилося перейти до історії.

Вшехполяк про свій сойм.

Львівська польська газета „Курєр Львовскі" з 24. січня с. р. подає промову вшехполяка Бандури в Бродах. В сій промові Бандура так говорив про польський сойм у Варшаві:

„Теперішній сойм є соймом без приготовання. Половина послів не вміє ані читати ані писати. Се є дім варятів, котрі сидять цілий день в буфеті (при барі) і нічого не роблять. Найлішше було би таку буду замкнути.

„Не нарід сотворив Польщу, але чудо її сотворило, бо так заповів нам (Полякам) наш великий пророк Міцкевич. Міцкевича більшим пророком ніж святий Іван, бо я святого Івана не розумію, а Міцкевича розумію".

Далі хвалив польських панів а ланв хлопів, кажучи, що хлоп нічого не зробить, як не дістане пива і горівки, а пан все зробить з любови до „ойчизни".

Бесіда того вшехполяка Бандури дурна і глупа, алеж знова годі боронити панів в розумний спосіб.

Одначе мимо того, як то дурним трафляється, сказав Бандура правду про польський сойм.

ГИМЧАСОВИЙ ГОЛОВНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ РАТУНКОВИЙ КОМІТЕТ В АМЕРИЦІ.

ЖЕРТВИ ДЛЯ ПОМОЧИ РІДНОМУ КРАЄВИ.

117. Ворчестер, Масс. Посиф Зазуляк жертвував від себе на поміч Рідному Краєви $3.50

118. Стефан Вудячин (замість винатків на весілє Петра Возняка і Анастазії Нагірної в Нью Йорку) жертвував на поміч Українським Інвалідам $3.00 а на бідні вдови і сироти $2.00. Разом $5.00

(Сю квоту одержано через д-ра С. Демидчука).

РАЗОМ $8.50.

Попередно оголошено $5.136.51
Заг. сума зібраних жертв 5.145.01
Заг. сума висланих жертв 5.103.20

Остає до висилання ..... $ 41.81

Комітет висловлює щиру подяку пожисшим. Вп. Добр. Жертводавцям і просить о дальші обильні жертви.

Всі жертви на Поміч Рідному Краю. просяться висилати на адресу: **UKRAINIAN RELIEF, 83 Grand St., Jersey City, N. J.**

А. САВКА, касієр.

ЩО КОШТУЄ БЕЗРОБІТТЄ?

Справа безробіття є вині одним з найголовніших питань для народу в Злучених Державах. Хоч ся справа має безпосередний вплив на економічне становище та суспільний добробут народа, мимо сего населенє Америки відноситься до нього з крайною недбалостю, що видно хочби з того, що жадних систематичних зусиль запобігти або облекшити безробіттю не робиться. Безробітте, або неправильне заняте, впливає невідповідно не лише на поодиноких чоловіка, що від нього терпить, але й на цілу суспільність.

З господарського становища, безробіття являється великою затратою одного з головних чинників господарського життя, праці. Велике число безробітних людий значить зменчення богацтва, котре вирабляе народ. Безробітте значить також, що безробітні люди мусять жити тим, що вироблено передше; через те загальна сума добра, котре має бути „розділене" межи народ, зменчується.

З другої сторони, зменчене числа працюючих рук має такий наслідок, що загальна сума вирабленого добра зменчується, а через те часто треба за товари платити більше, або обходитися без них.

В отсей спосіб повстає такий незвичайний стан народної господарки, що тисячі сильних, здорових, бажаючих працювати людий примушені до безділля в той самий час, як тисячі родин мусить обходитися без певного добра.

Зменчене числа працюючих з другої сторони, зменчує здібність робітничої кляси купувати товари, а се знов потягає зменчене попиту на товари, а зменчене попиту на робочу силу.

Яку вагу має поносить суспільність через безробіттє, се можна представити собі з обчислень котрого небудь великого безробіття в Америці. Ось, приміром, обчислюють тепер, що число безробітних в Злучених Державах виносить коло 4 і пів міліона. Застановіме над стратою з того для суспільности. Коліб припустити, що кождий з безробітних міг заробляти пересічно по 5 долярів, то щоденна втрата для американської суспільности з того виносить двайцять два і пів міліона долярів, про втрату для промислу через зменчене запотребования на рідні рільничі та фабричні продукти вже й не кажати. Сей один факт вистарчає на доказ, що ціла суспільність є поважно дітка на безробіттєм.

Коли взяти під увагу не суспільне значіннє безробіття, а начіннє його для поодиноких робітників, то тут стрінемося з наслідками, чи не страшнійшими. Прецінь для поодинокої людини ледво чи є що більше деморалізуючого як бездільність. Так народ бездільний, так і чоловік бездільний паде. Робітник, котрий має постійну роботу та зарібок, може відложити собі частину зарібку і ужити на заведенне дому. Зате робітник, який має зарібок лише час від часу, витрачує підчас безробіття все, що заощадив підчас заробітків.

Робітник, який має роботу лише час від часу, з часом набираеться звички не працювати, приучується лінюхувати так, що чим далі, тим тяжче йому братися назад до постійної роботи. Зауважено, що серед робітників без роботи появляється нахил до всякої гульні, якого в них передше не було, та що вони легко приучуються розтрачувати в легкодушний спосіб свої ощадности.

Деморалізуючий вплив безробіття має вплив на суспільність. Ряди людий, невдоволених суспільним устроем, наповняються безробітними, а такі неофіти через хвилевий настрій не мають доброго впливу на ніякий реформаторський ані на революційний рух.

Безробітні становлять велику пайку серед злочинців, а число злочинів правильно побільшуеться в часи безробіття.

Богато безробітних заробляло тілько, що ледво вистарчало їм на прожиток. Стративши роботу, вони мусять покладатися на других. Через те безробіттє збільшуе бідноту.

Велике число безробітних мусить вдбитися некорисно і на тих, що не втратили зарібку. Безробітні знижують їм заплату та погіршують умови праці. Робітничі юніони не можуть боротися успішно проти предприємців, коли попід фабрики ходять тисячі робітників, готових кождої хвилі заняти місце страйкуючих робітників.

В той спосіб безробіттє підриває добробут поодиноких робітників; накладає нові тягарі на суспільність; підриває робітничі організації в їх боротьбі за кращу долю працюючих мас.

СЕ І ТЕ.

Дві міри.

Німецький міліярдер Стінес зробив московським советам пропозицію, щоби вони позволили йому експльоатувати копальні заліза в Бріянску. Як доносить большевицький орган „Рабочий Голос", большевицький уряд дивиться прихильно на сю пропозицію, бо Стінес запропонував інвестувати в предприемство три міліони золотих рублів, згодився побудувати зелізницю до копалень і платити московському советови третину доходів.

Якби таку пропозицію зробило було або дістало українське правительство, то московські большевики кричали, що українська буржуазія продае свій край загранічним капіталістам.

Як редагується „Єжидневі"?

„Український Єжедневні" робили рекляму Артурови Буларднови, начальникови російського відділу в департаменті заграничних справ, за те, що він домагався отворення торговлі в Росіею, однак „забули" подати той чорний образ віднсини в Росії, котрий начеркнув Булард. На запит, чи російський народ годиться на большевицький уряд, Булард сказав, що в Росії убивають так звані революційні комітети кіких 1000 людий місячно за супротивленне советам.

Ріжниця.

Пише „сиьноверголець" (чи не жовтодзюбовець?) в „Єжедневних":

„Українська чорносотенна преса в Злуч. Державах і в Канаді рад-не-рад „скрізь зуби" поміщує деякі правдиві новинки з Рад. України".

Бач, тому вона називаеться чорносотенна, що вона подае вістки, яких не можуть заперечити навіть „Єжедневні". За те газета, котра правди не подасть, називаеться революційна, пролетарська, советська, радянська, селянська і т. д.

Хуліганський напад.

Пише дальше большевицька газета:

„Навіть „вельможна" „Нова Доба" вже помалу присідае. Головною причиною цього всього є недостачі долярів. А щоби діставати, треба підшиватись, лизати те, на що попереду плювалось і т. п.".

Ци се значить, що всі большевицькі газети дістають „пособія" за те, що лижуть те, що передше оплювували, не беремося рішати. Звернемо лише увагу на те, що теперішні редактори не так лише давно оплювували той соціялізм, котрий тепер вихваляють.

Чому панове злизувачі нападають по хуліганськи на „новодобістів", не беремося судити. Однак нам видиться, що не тому, що панове злизувачі мають докази на перекупність „Нової Доби"; якби мали то давно сказалиб, що й додалиб. Чи не один то случай з тих, де обмовник після себе судить?

ДЕЗЕРТИР.

(Оповіданне з українсько-американського життя).

I.

Петро Процик вертав з бюра до дому в пригнобленому настрою. Був малого росту, з вузенькими рудавими докоборідами, а волосє занісував взад у двох розділах. Був короткозорий, уста мав гарні, але дещо за смішні до цілої його постави, зовсім непоказної. Сидів у останньому ряді лавок трамваю. На руках держав богато пакунків, а з кишені виставало зложене число „Діла". Старався відгадувати до яких домів вертали инші подорожні. Хоч время було дуже гарне, не могло його якось розвеселити. Велику китицю цвітів, що її держала сусідка по лівій стороні, вважав непотрібною й прикрою завадою. Веселий настрій, що панував між рештою подорожних, не був також йому до вподоби.

Висів з трамваю на Новій ул., забудований новими каменицями, з новими склепами. Богато склепів було ще до винайму, а майже на кождому домі видніла карточка, що є до винайму мешкание. Петро Процик, зітхнувши легко, вийшов у браму дому ч. 7, що міг таксамо мати ч. 47 або 70, бо всі доми з зовні подобали один на другий.

Отворив ключем двері й вийшов тихцем до гостинної кімнати. Була це велика кімната, розділена портіерами на дві, цебто на ідальню і гостинну. Петро Процик як лишень увійшов, зараз запримітив, що в ідальні була не тільки ціла родина, але й якийсь гість. Догадувався, що зайшло щось важнійшого, коли ціла родина зібралася в кімнаті. Легенько зложив пакунки, але не входив до середини, лишень усів за портіерами і наслухував.

Самособою був це якийсь незвичайний гість. Пані Процикова, високого росту, огрядна ciділа на великому кріслі. Біля неї сиділа Оля — найстарша дочка. Було їй 19-тий рік, а в поведенню й вбранню було щось з великопанського. Позаду стаяли молодша дочка Галя і син Степан, яких 16-17 літ, що був субектом в торговому домі.

З вигляду гостя так і пізнати було, що був правником. Тому теж догадувався Процик, що зайшла якаєсь важна подія.

— Покицо — говорив нотар — не можу подати блищих порадробиць. Ваша сестра, пані, — говорив він, звернувшися до пані Процикової — передовсім бажала собі, щоби зараз по її смерти повідомити вас, що записує вам ціле своє майно. Вам і вашим дітям. Похорони, як я вже згадував, відбудуться в четвер.

Зворушена й зачервоніла пані Процикова сиділа нєспокійно.

— Гарно! — мовила разураз. — А бідна Мариня не хотіла щось й обіцяти, а тепер подумати, що вона все полишила для нас!

— А скільки буде цих грошей? — спитав хлопець.

— Вартість цілого майна годі покицо точно означити — відповів нотар. Ще й добре не знати, де і як воно здепонованне. Число його на яких 25—30 тисяч.

Пані Процикова остовпіла. Молодша дівчина почала з радощів танцювати. Її здержала сестра Оля.

— Це гарна сума, — запримітив сей.

— Що-ж ми пічемо з такими грішми? — питала пані Процикова, оглядаючися безпомічно довкруги.

— Що пічемо, мамо?! — викликнула докірливо Оля. — Що зробимо? справді! Що-ж скажати на це? Чи вічно нам жити таким життєм, яким ми досі жили? Прецінь можемо купити цей гарний дім, з залізною брамою ч. 11, можемо їздити повозом. Можемо зараз там спровадитися, я принтелі зараз найдуться. Так про нові костюми треба подумати!

— Славно! А може я ходитиму до пансіонату, замість до цього огидного склепу! — тішилася Галя.

— А я покину купецтво зараз таки по святах — говорив хлопець з одушевленнем. — Вийду до склепу й скажу: „Жаль мені, але я беру собі відпустку на кілька місяців. Потім поїду собі кудись за границю. Бігме, як здиваються инші хлопці!

Пані Процикова поклепала дочку по рамени:

— А що тепер буде з паном Волощуком, Олю?

Оля зачервонілася.

— Він певно зараз про все дізнаеться.

— Ми всі зуміємо жити новим життєм — говорила мати. — Держати-му дві слуги, обідати-мемо пізно. Гадаю теж, що це буде вшанованнем для моєї небіжки сестри, коли приберемо її назвиско. Правда, дітки, що це гарно звучати-ме: Процик-Юрченко.

У відповідь на це син засвистав а Оля притакнула.

— Одинока моя журба — говорила дальше мати, нахиливши до нотаря — це мій муж.

Мати зітхнула. Син почувши слова матері, зблід дещо.

— Ви знаєте, діти, який ваш батько, — говорила мати — знаєте, як він все хоче поставити на своїому, щоби ми сиділи дома обдерті, коли хто з нас схоче справити собі нове вбранне. А сам він для себе досить вигідний — говорила пані Процикова, перехиливши голову до нотаря.

Нитареви зробилося дуже ніяково.

— Скільки клопотів мала я від хвилі, як вийшла за його замуж. Цілі два роки потребувала я, щоби відзвичаїти його від люльки, а других два, щоби перестав пити пиво. Тому вже тепер бачу, скільки клопотів мати-му, щоби призвичаїти його пити вино, щоби не ходив мені у цих пантофлях, щоби привик ходити в чорному убранні. Діди, кажу вам, батько був лишень для нас перешкодою у нашому новому життєві.

— Треба буде поговорити з батьком, — сказала Оля. Це й правда, що ці батькові привички не дуже приємні, тай ці люде, що він з ними пристає...

— Зовсім це нам не причиняється до доброго! — почав і собі синок. Ось тому три тижні пішов батько на роботу зі старим Дідухом, що то торгує рибою. Я власне вийшов був тоді пополудни на прохід і вони оба давай говорити зі мною!

— Всі ми мусимо держатися сильно! — заявила пані Процикова рішучо.

— Так, — повторила Оля таквамо рішучо.

Батько не хотів уже більше підслухувати. Забрав пакети і пальмових вийшов з хіжини на вулицю. Пустився скоро дорогою відки прийшов — та сам не знав куди йде.

II.

Зайшов до ресторану й казав собі подати більшу склянку пива й легке цигаро. Був неспокійний і несвій, — так що цей злий настрій міг таксамо вплинути і на инших гостей, що були в ресторані. Взяв часопис до рук, але читанне не бралося. Заплатив і вийшов.

Куди йому тепер іти? Ходив ще трохи по місті, а вечером зайшов до готелю, найняв кімнату. Спав твердим сном аж до рана.

Другого дня був Святий Вечір. Пробудився з якоюсь полегшою на душі. Нині сидав у ліжку — перший раз від хвилі, як оженився. Замовив склянку чаю, яйця на мягко, шинку. Встав і перший його крок був до трафіки, де купив двайцять шкіряних цигар. Сів на трамвай і поіхав аж на Городецьку улицю. Висів з трамваю і не надумуючися довго вийшов до кождя в ресторані, товариства. Купив собі рибальний білет „Лінії Гамбург-Америка". Рішився на це без вагання, бо пригадав собі щераз підслуханому розмову жінки з дітьми і нотарем.

— Вони дістануть цю спадщину і без мене дадуть собі раду, — оправдував перед самим собою свій вчинок.

Зараз таки вечером відіхав на годовний залізничний двірець. Всів до вагона, поїзд рушив... По дорозі роздумував над своїм минулим життєм. Бачив себе молодим хлопцем. Був сином вбогих зарібників, що по своїм силам старалися вивести сина в люде. Защемило в його серце, коли згадав свою жінку ще дівчиною, свій шлюб, народини першої дитини, їх перший спільний Святий Вечір. Та небаром жінка взяла верх над ним. — Може вона — думав він тепер — і не знала сама що робить. Нераз думав собі: може, колиб він старався їй приємний й житє — відвезти поліпшилися би, та тоді з цих мрій пробуджував його голос жінки, що ще й тепер на сему згадку наче звучав йому страшно в ухах. І тепер дивувала його не втеча, але минулі літа його бідування.

(Конець буде).

ЧИСТЕ БЕЗГОЛОВЯ!

(Допись з Нью Йорку, Н. Й.).

В українських публікаціях в Америці не було ще такого безголовя, як в біжучому році. І лише ради суспільного добра, ради того, щоб це безголовя не підкопало громадську мораль і довіря суспільности до українських інституцій, скажемо дещо про нього.

На рік 1921 в Америці появилось велике число календарів, виданих чи то приватними одиницями, чи спілками чи інституціями. Тих різнородностей календарів є так богато, що навіть годі їх тут всіх вичислити. Здержимося лиш на кількох, що заслугують на спеціяльну увагу.

А на спеціяльну увагу заслугують отсі три календарі: Веселий Друг, Ілюстрований Народний Календар і Дніпро. Перші два появились в Канаді, третій у Злучених Державах. Автор цеї допису вибрав тут згадані три календарі лише тому, що — як сказано попередно — вони заслугують на спеціяльну увагу. Кождий з них має свою рису і характер, що постараємось тут виказати.

„Веселий Друг" претендує на гумористичний календар. Видавець числив видно на добрий зиск, бо гумористичних календарів цього року нема. Але, о диво! В цьому календарі для читача є стільки гумору, скільки в Нью Йорку на улицях є тепер снігу... Весь „гумористичний" матеріял передрукований з Мопольотів, виданих у „Свободі" ще 1917 року. Прочий матеріял був вже давно друкований в українських гумористичних газетах або в гумористичних кутиках часописів. Отже нового матеріялу цілком нема в тому календарі, а він кошту не богато, лиш 50 центів. Питаю видавців цього календаря: Яку моральну користь тут принесе цей календар для української суспільности?

Другим з ряду є Ілюстрований Народний Каледар, виданий також в Канаді. Про матеріял цього календаря не маємо потреби тут згадувати, бо натомість прийде важнійша замітка. Цей календар кружляе в Канаді і в Злучених Державах, і то під не одною фірмою. В Канаді продае його українська видавнича спілка яко „Ілюстрований Народний Каледар Українського Голосу", а в Злучених Державах продае його Січовий Базар, яко „Ілюстрований Народний Каледар Січового Базару". Матеріял в обох календарях один і тойсам, а ріжниця лише в наголовках. Продають його по 60 центів. На ціну є обчислена повисша комбінація, годі знати. Ми додумуемося, що на „бизнес". А ле не думаемо, щоб це був „бизнес" для чоловіка, який він купить „Ілюстрованого Народній Каледар Українського Голосу" й „Ілюстрованого Народний Каледар Січового Базару" — заплатить $1.20, дістане два календарі, а не буде що читати... Бо вдійсности чоловік дістане один матеріял, хоч буде дві книжки і заплатить подвійно.

Здається одиноким найкрасшим календаром, який має найбільше оригінального і ріжнородного матеріялу є календар „Дніпро". Матеріял добірний, пристрійний кождому читачеви, богатий, і пашо, дуже добрий. Технічне викінчіння незвичайно солідне, і хоч календар коштує один доляр, то годі підозріватись, щоб його видавець числив просто на великий зиск.

Цих пару слів прошу Хвальну Редакцію умістити на сторінках „Свободи", щоб перестерти людей від добрі коли і бодай вчасти запобігти подібному безголовю на будуче.

Читальник з Нью Йорку.

ІХАТИ ДО КРАЮ ЧИ НЕ ІХАТИ?

Кождий Українець, що читае газети, знае, що там діеться. Хто мусить їхати, той нехай іде. Хто не мусить, нехай посилае гроші своїй родині, сусідам і на рідні народні цілн.

АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКЕ БЮРО.
AMERICAN UKRAINIAN EXCHANGE, INC.
30 E. 7-th STREET. NEW YORK, N. Y.

се народня інституція, яка має обслугувати своїх людий чесно й солідно. Тому Бюро вирабляе пашпорти, продае корабельні карти (шіфкарти) пересилае гроші до краю найпевнійшою дорогою (доляровими чеками) Американ Експрес Компани і дае всякіради та вказівки. Хто не має певних відомостий про родину, повинен висилати чек на Земельний Банк Гіпотечний у Львові, а той пошукае вже родину і вишле її гроші.

ЧИ СПРОВАДЖУВАТИ РОДИНУ З КРАЮ?

Нема найменшого сумніву, що там біда. Тому хто може, нехай спроваджуе, особливо жінки, дівчата і діти. Найвигіднійше спроваджувати кораблями через Гданськ і Брему. Бюро продае шіфкарти на лінії на ті порти. Добре отже купити готову шіфкарту і вислати її до краю разом з аплікацією. — Всі поради дае даром

Управа Американського Українського Бюра.

U.S. MAIL STEAMSHIP COMPANY, INC.

ВІДХІД З НЮ ЙОРКУ БЕЗ ПЕРЕСІДАНЯ ПРЯМО ДО

БРЕМЕНІ ГДАНЬСКА

S. S. ANTIGONE 12. МАРЦЯ І 30. ЦВІТНЯ
S. S. SUSQUEHANNA 6. ЦВІТНЯ І 21. МАЯ

Причисляйтеся до Passenger Dept. 1 45 Broadway, New York City, або місцевих агентів.

ПЕРША ГР.-КАТ. РИЗНИЦЯ В АМЕРИЦІ

І СКЛАД ИНШИХ ЦЕРКОВНИХ РІЧИЙ.

Маю на складі Чаші, Пушки, Хрести, Ляпци вічні, Хрести процесійні і т. д.—Маю Плащениці і образи до іконостасів. — Ризи вироблюю від $20.00 почавши. — Стихарі, Літони, Ручники, Обрусы, хорутви першого класи. Образи прекрасно ручно малюванні. Фани братські. — Гафтую ручно образи і золоті букви—Всі знаки Братств. — Все на склад: Світло, Ладан, Угол, Вино, Олива т. п. — Принимаюсь замовлення і поновстаси, Кіоти і т. п. — Що до виконання роботи, прошу удатись з довірем, понеже я буда занята довгі літа в Ризниці Самбірській в Галичині—За дотеперішне довіре і узнанне моєї праці складаю сердечну подяку так Всеч. Отцям як і Хв. Комітетам церковним і поручаюсь ласкавим зглядам Всеч. Священства на будуче. 101,0

ЗОФІЯ ОЛЬШАНСЬКА
310 East 17th Street,
NEW YORK, N. Y.

БАЛТИЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКА ЛІНІЯ

ВІПРОСТ БЕЗ ПЕРЕСІДАННЯ З НЮ ЙОРКУ ДО:

ГАМБУРГ ..... 3 класа $125
ДАНЦІГУ ..... " " .....$135 } І $5 податок.
ЛІБАВИ ..... " " $145

ЗНАМЕНИТІ КОРАБЛІ-ДВОЙРУБОВЦІ ВІДПЛИВАЮТЬ:
„ЛІТУАНІЯ" - - - - - 4. МАРЦЯ
„ЕСТОНІЯ" - - - - - 16. МАРЦЯ

З ВАРШАВИ $153 В сій ціні злучені всі кошта
BALTIC AMERICAN LINE, INC., Gen'l. Pass. Agents, 42 Broadway, New York City.
K. W. KEMPF, Gen'l Western Agent, 120 N. La Salle St., Chicago, Ill.

ПЕКЛО В ХАТІ!

З ЖИТТЯ НАРОДА В ОДНІЙ ДІЙ.
ЦІНА 15 ЦЕНТІВ
Замовлення висилайте враз з грішми на адресу
SVOBODA, 58 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

ДО КРАЮ І З КРАЮ!

ДО КРАЮ. Спроваджуемо родинців найлішними кораблями і найпевнійшою дорогою. — В Нью Йорку маемо власний дім для людий, що їдуть до краю.

З КРАЮ до Америки спроваджуемо свояків скоро, безпечно і за дешевий кошт. — Ваш кревний в краю дістане від нашого заступника у Львові всі получення дотично виїзду до Америки.

ГРОШІ ДО КРАЮ висилаемо під цілкоитою гварантією в американських долярах через Український Земельний Банк у Львові. На жадане земляків гроші до краю пересилаемо і телеграфічно; за скоре і точне доручение гварантуемо.

ПАШПОРТИ ДО КРАЮ вирабляемо в протягу трох днів; подаемо при оплаті державного податку в Нью Йорку, та помагаемо Родимцям в приміщенню їх пакунків на кораблях. 150вч—

СПРАВИ НОТАРІЯЛЬНІ як: контракти, повновласти, справи спадкові, полагоджуемо скоро з найлішими успіхами.

Хто скористае з нашої услуги—ніколи сего не пожалуе.

Найлішше є їхати до краю, чи спроваджувати рідню з краю через Гамбург або Бремен.

РОДИМЦІ! Спішіться з спровадженнем своїх з краю, бо є така можливість, що Злучені Держави замкнуть границі для імігрантів, а тимсамим і Ваші свояки не будуть могли до Америки прибути.

Зайдіть або пишіть до:

AMERUS TRADING CORPORATION,
139—FIRST AVENUE, NEW YORK, N. Y.

КАЛЕНДАР „ДНІПРО"

— НА РІК 1921 —

Богатий змістом, з численними ілюстраціями і прикрасами, друкований в трех кольорах, дуже старанно викінчений.

ЦІНА ПРИМІРНИКА $1.00.

Замовлення висилайте на адресу:
"SVOBODA"
83 Grand St. Jersey City, N. J.

255 ІЛЮСТРАЦІЙ

Пашпорти, шіфкарти, справи старокраеві найскорше, найдешевше полагоджуе Канадарія Нотаріальна. 28лсп
E. J. HRYCEY CO.,
329 S. 4th St.,
PHILADELPHIA, PA.

ШИФКАРТИ ДО КРАЮ І З КРАЮ НА ПОСПІШНИХ КОРАБЛЯХ

замовляйте в

IMIGRANT AID COMPANY, Inc.,
225 East 99th Street, New York City

УКРАЇНЦІ!

СПРОВАДЖУЙТЕ СВОЇХ КРЕВНИХ ДО АМЕРИКИ ПОКИ ЩЕ ЧАС.

МИ ВИРОБИМО ВСІ ПОТРІБНІ ЛЕГАЛЬНІ ПАПЕРИ І СПРОВАДИМО ВАШІ РІДНІ З КРАЮ ДО АМЕРИКИ БЕЗ ЖАДНОГО КЛОПОТУ І ВЕЛИКИХ КОШТІВ В НАЙКОРОТШИМ ЧАСІ.

Ідучим до старого краю виробляємо ПАШПОРТИ листовно в кількох днях.

Продаємо шифкарти до всіх портів на найбільші і найкращі кораблі разом з тікетом коліївським на найвищих цінах компаніїних.

Купуємо «секуруємо від випадків аж до Вашої місцевости.

Посилаємо гроші до старого краю по найвищім курсі і з повною гаранцією.

По всі інформації звертайтесь листовно або приходіть самі до:

MORRIS ENGEL, UKRAINIAN BANKER,
129 GREENWICH STREET, NEW YORK, N. Y.

ФАРМИ! ФАРМИ! ФАРМИ!

В ОКОЛИЦІ МІСТА РОМ, Н. Й.

1) Фарма 172 акрів урожайної землі, дім в добрім стані, телефон в домі, 3 бані, тартак, 62 акри грубого лісу, сад овочевий, 7 корів дійних, 2 коні, стадо курий, всіляка машинерія. Ціна $8500, вплати 2 до 3 тисяч.

2) Фарма 80 акрів, 30 акрів грубого лісу, сад овочевий, добрі будинки, 2 корови, 2 дуже гарні коні, 25 курий, всякі машини до поля. Ціна $3000, вплата $1500.

3) Фарма 64 акрова, будинки добрі, стайня оточена, 2 корови, 1 кінь, всякі машини фармерські. Ціна $3700, вплати по рішенню.

4) Фарма 82 акрів, добрі будинки, 5 корів, 2 яліжки, 2 коні, 50 курий, першої кляси дім і бані; рішнородні машини до поля. Ціна $3600, вплати $2000.

Родимці! Тепер найліпша пора купити фарму тут в Rome, N. Y., у свого чоловіка, Українця. Хто має охоту купити тут фарму, нехай запамятає мою адресу і напише і пишіть до мене по інформації. Коли приїзджаєте особисто до мене, то стережіться других людий, які Вас хотіли би перемонити. Пишіть за моєю адресою, бо офіс находиться в моїм власнім домі.

ІВАН ЛАВРУК,
306 S. MADISON ST., ROME, N. Y.
Телефон 1377.

ХТО ПРИШЛЕ 20 докладних адресів своїх товаришів або знайомих, той одержить Календар Укр. Мистецької Ніколаї з Відня, або серію карток з боїв Укр. Січових Стрільців. Проситься слати до: 34-51

STEPHEN DEMBITSKY,
All Slav Agency,
204 West 27th St., New York City.

НОВИНКИ

ТАЄМНИЧІ ПОХОРОНИ СТАРУХИ.

Шікагівська поліція від довшого часу пошукувала за 91 літною старухою Ненсі Чемберлен, котра пропала в таємничий спосіб з дому свойї дочки та внучки, котрі жили в кольоні артистів. Аж 16. лютого вдалося полиції відкрити тіло, поховане на городі за домом, в котрім дочка небіжки винаймає комнату. По довгих допитах, на котрі звичайно давано вимиканчу відповідь, поліція видідалася, що пані Тавнсенд, дочка небіжки уже старша женщина сама, та її дочка Маріон, похвалили старуху самі, без відома публичних властий, бо не мали чим заплатити похорону. Не маючи гроша на трунву ані на похоронний дозвіл, обі женщини закопали тіло в городі та засадили цвіти на гробі.

СЛЯЧА ХОРОБА.

В середу до нюйоркського уряду здоровля донесено про нових 9 случаїв сляячої хороби. В Спрінгвіді, Месечузете, померла уже друга жертва сеї хороби. До стейтового комісенера здоровля донесено про 50 нових случаїв сеї хороби поза містом Нью Йорк. Др. Ковплєнд, міський комісінер здоровля, заявив, що се поширенне хороби не дає жадної основи до побоювань, так як послідного року було в місті 500 людий, хорих на неї. Вона не є заразливою в такім значінню, як другі пошести. В четвер донесено властям про два случаї смерти від сеї хороби в Скрентоні.

ЮНІЯ ПОЗИВАЄ ПРЕДПРИЄМЦЯ О ПРИЗНАНІЄ „ЗАМКНЕНОЇ ШАПИ".

Генрі Ков, скарбник окружної ради Злучених Брацтв Столярів Америки, вніс до найвищого суду в стейті Нью Йорк позов проти Генрі Ковгена, фабриканта столів в Нью Йорку, просячи суд о видание судового наказу, заборонюючого сему послідному приймати до роботи не-юнійних робітників. Позовник каже, що межи юнією а фабрикантом прийшло у вересни минувшого року до умови, котрою фабрикант зобовязався приймати до роботи лише юнійних робітників та не примушувати їх робити довше, як певно означене число годин. Умова має обовязувати аж до 31. серпня 1921 році. Мимо сего фабрикант обнижив робітникам заплату а коли вони вийшли на страйк, він наняв не-юніоністів. Позов каже, що фабрикант є членом організації фабрикантів столів, котра постановила зломати зорганізованих робітників, бойкотуючи їх.

Се перший случай в історії американського юніонізму, в котрім юнія позиває фабриканта за виконанне точок умови з юнією і о признанне варстату фабриканта „замкненим" (для робітників, що не є членами юнії).

ВОЄННА МІНА ВИСАДИЛА У ВОЗДУХ СУДНО.

На кораблі „Муна", що приїхав до Нью Йорку з порту Антіля, на Кубі, приїхав капітан Джеймс Кук та 9 людий з його залоги вітрильного корабля „Чарс Ендикат", котрий затонув через вибух блукаючої военної міни. Корабель був наладований вугльом. Вибух міни вибив величезну діру в боці судна, котре в наслідок того потонуло в кілька минут. Залога розбитого корабля ледво мала час утечи на лодки.

ВІНЧАННЄ.

Дня 12-го лютого с. р. відбулось в Шамокин, Па., в українській церкві Преображ. Госп. вінчанне п. Стефана Шимуна, члена персоналу друкарні „Свободи", з панною Анною Челак з Шамокин, Па., дочкою тамошної української родини.

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ

(В сій рубриці містимо оголошення театральних представлень, концертів і забав, не подаючи у них точок програми, імен осіб, беручих участь і без взорних поглядів).

NEW YORK, N. Y.
УКРАЇНСЬКИЙ БЕНЕФІСОВИЙ КОНЦЕРТ

відбудеться вівторок, дня 22. лютого 1921 (Washington's Birthday) в У. Н. Домі, 237-239 E. Sixth Street, New York, N. Y. Михайло Зодулик, бариттон. Пані Емілія Конкат, сопран. Мирон Корикора, скрипак. Karel Leitner, піяніст. Український Хор під управою п. П. Онуфрика. Початок точно о годині 8-ій вечер. Вступ 50 центів. Тікети продаються: в Українськім Народнім офісі, 22. E. 7th St., в Січовім Базарі, 34 E. 7th St., в American Ukrainian Exchange, 30 E. 7th St. і в день концерту при касі. 42-43

ПОЗІР! ПОЗІР! ПОЗІР!

В Кингарни „Свободи" можете купити спірні шкільні і наукові підручники, котрі ми спровадили з Европи:

Математика. (Практичні поради з арітметики та геометрії). Зладив Ів. Андрушенко ..... 60 ц.

Фізика для вищих початкових шкіл (105 малюнків в тексті) з німецької мови, переклав Андрій Сабат. Впрацював і середгувал Т. Губенко ..... 60 ц.

Зоольогія для вищих початкових шкіл та гімназій, з богатьома малюнками та барвними таблицями. Написав д-р Іван Раковський ..... 75 ц.

Фізика для вищих початкових шкіл (105 малюнків в тексті) з німецької мови, переклав Андрій Сабат. Впрацював і середгував Т. Губенко ..... 60 ц.

Зоольогія для вищих початкових шкіл та гімназій, з богатьома малюнками та барвними таблицями. Написав д-р Іван Раковський ..... 75 ц.

Початкова географія для народних шкіл з богатьома малюнками і картою. Зладив Ст. Рудницький ..... 80 ц.

Коротка Історія України для початкових шкіл та 1-ої кляси гімн. Написав Іван Крипякевич. (З богатьома малюнками, дві історичними мапами та найважнійшими датами з історії України ..... 60 ц.

Огляд Історії України Repetitorium для вищих клас середніх шкіл та учительських курсів, зладив Іван Крипякевич ..... 60 ц.

Наука природи. Вступні відомости на І. клясу гімназіяльну та для народних шкіл з 183 малюнками. Переклад з французької мови під редакцією Т. Губенка 60 ц.

Пишіть на адресу:

„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ХОЧЕТЕ ПОЛАГОДИТИ ВАШІ СПРАВИ В КРАЮ?

то удайтесь до адвоката і оборонця

ДРА СТЕФАНА МУДРЕЦЬКОГО

у Львові, вул Гапшянська ч. 18.

Др. Мудрецький полагоджує галицькі справи живучих в Америці Земляків. 42,4,6,8

КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ КРАСВОЇ ФІРМИ.

GEORGE HANULAK,
Kurkowa 11, Lwów, Galicia, Europe

висилає:

100 КАРТОК ЗА $2.00
200 КАРТОК ЗА $3.00
400 КАРТОК ЗА $5.00

По що переплачувати видівки коли можна спровадити гарні святочні і історично-патріотичні картки вірності з краю для свого власного ужитку та еще і знакомим своїм подарувати або перепродати.

Гроші з замовленими висилати в регістрованім листі на повисшу адресу, або до: 42-59

HELEN PARASCHUK,
82 E. 3rd St., New York City.

ТРИ БУКВИ ВОВ

Тисячі вдоволених костумерів висказують: „Я дозолюю мої напитки ВОВ препаратом". ВОВ дає знаменитий запах, смак і краску. Вашим напиткам і водабае на ром, джін, токай, сливовицю, бренді, кімель і грушовку бренді. 33тсп—

Відробьте цілий сет препаратів ВОВ, вона за сет лише $1.50 (инструкцыя чи одна до кождої пляшки) з новим описом. Часть сета $6.50.

Висилайте замовленне ще нині враз з грішми і готівкою, моні-ордером або чеком до:

GLENWOOD PHARMACY,
Frank Meszaros
5451 (E) SECOND AVENUE,
PITTSBURGH, PA.

ТОВАРИШ!

ХТО ІДЕ ДО КРАЮ? або хоче спровадити кого до Америки, перевести яку справу старокрайську справу.

ВИСЛАТИ гроші АБО ПАКУНКИ і великі скрині, пишіть або приходіть до своїх:

Евстахія Лисовського, голова
STAR SHIPPING COMPANY,
426 E. 16th St., New York, N. Y.

R. M. S. P.
до
ЕВРОПИ

Що два тижні „О" кораблями

NEW YORK—HAMBURG

задержуючись хвилево
в ШЕРБУРГ і САВТГЕМПТОН

ORBITA - - - 21 МАЯ і 2 ЛИПНЯ
OROPESA - - - 4 ЧЕРВНЯ і 16 ЛИПНЯ
ORDUNA - - - 18 ЧЕРВНЯ і 30 ЛИПНЯ

Перша, друга і трета кляса пасажирська.

Знамениті вигоди для пасажирів третої кляси.

THE ROYAL MAIL STEAM PACKET CO.,
26 Broadway New York

Або у наших агентів.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Оголошення женитьби не приймається. — За оголошення пошукувань платиться 10 центів за стрічку (5 слів) за одно поміщенне, за більше разів авесь відповідний опуст. Дворазове оголошення з 5 стрічок $1.00.

ПОТРЕБА молодого мущину, інтелігентного і довірочного до ведення кореспонденції в українській і польській мові і другої офісової праці. Пожадний такий, що має охоту до праці і посідає мірну вправу писання на машині. Початкова платня $20.00. Зголошення слати на адресу: CORRESPONDENT, c/o "Svoboda", 83 Grand St., Jersey City, N. J. 42-43

Пошукується МАРІЯ ЧЕРВИЦЬ, дом з Коничинець, улиця Калиновщина, повіт Гусятин, Галичина, що 1908 року виїхала до Америки і з початку перебувала в Нью Порку. Пошукувана числить тепер около 28 літ. Хай вона сама або хто знає її адресу зголосить ся до брата Федора Черниця, що має до неї дуже важну справу. Адрес: FRED CZERNYSH, 197 Caroline St., Hamilton, Canada. 41-43

КУПЛЮ ДІМ дво-фамілійний в Бруклині, або в Стейтен Айленд, або в Гренвіл (N. Дж.), або в Нюрку. Зголошення з условіями слати до: M. W., c/o Svoboda, 83 Grand St., Jersey City, N. J. 41-43

ПОТРЕБА АГЕНТІВ до розпродування загально розголошеного „ВОВ" солодження напитків. Великий заробок. Голосіться або пишіть: GLENWOOD PHARMACY, Frank Meszaros, 5451 (E.) Second Avenue, Pittsburgh, Pa. 33тсп

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ! ДОБРА НАГОДА!

До ренту гросерня і бучерня, дім мешкальний шопа на автомобіль. Тижневий оборот 1200—1300 доларів, в добрім положенню, між своїми людьми. Дім корнеровий в добрім стані. Машини бучерські, можна виробляти всякі бучерські продукта. Інтересовані зволять голоситись під ч. 2800 W. 2nd St., Chester, Pa. 41-3

ВАСИЛЬ І МАРІЯ МУЗИКА
Української Погребники

Без ріжниці в котрій стороні Шікаго або околиці мешкаєте, телефонуйте до МУЗИКИ і зводжать гроші. 36тсп—
3138 Chicago Ave.
Телефон: Seeley 4252

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ

спеціялист зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операції. Дає медичним безплатну пораду.

DR. B. HOHENBERG,
304 — 2nd AVENUE,
(межи 17. а 18. улицею)
NEW YORK, N. Y.

Години офісові: щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.
Телефон: 1882 Stuyvesant.

НЕДУГИ МУЩИН
DR. KOLER
638 PENN AVENUE,
PITTSBURGH, PA.
Говорить по українськи.

Др. Колер відбув свої студії в Росії і має 28 літ досвіду у лічению мущин. Голосіться особисто, почтою не лічу. Години приняття: від 9. рано до 5. веч., в неділі від 9. до 2. попол.

ДОКТОР ЗИНС
СПЕЦІЯЛІСТ
НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН
Говорить по українськи.
Має 25-літну практику в „Нью Йорк Пост Граджуейт Госпітал" і „Джан Гокінс Госпітал" в Бал.
Лікарська Порада Даром.
Годин: від 9. рано до 3. вечер.
В неділі від 9 рано до 4. попол.
110 E. 16th St., New York.
між Irving Pl. & Union Sq.

УКРАЇНСЬКА ФРИЗІЄРНЯ.
МИХАЙЛО КУРГАНОВИЧ
отворив свою барберню під ч. 265 EAST 10th ST., NEW YORK і просить Українців пам'ятати як найчисленніше. 40-45

УКРАЇНСЬКИЙ
ПЕРЕСИЛКОВИЙ ДІМ
під упр. Гр. Залчківського, дипл. банкіра.
ПЕРЕСИЛАЄ ГРОШІ ПО ДЕНІМ КУРСІ СКОРО, СОВІСНО І БЕЗ СПЕКУЛЯЦІЇ.
Сотки посвідчень і вдоволених костумерів.
ПРОДАЄ ШИФКАРТИ І СПРОВАДЖУЄ РОДИНИ
Гроші шліть мої ордер або готівкою на адресу:
EAST EUROPEAN EXCHANGE.
2234 W. CHICAGO AVE., CHICAGO, ILL.

КУРС
Гроший за 1000 польських марків
драфт $1.45
почтою 1.55
Ромун. леви
драфт $13.00
почтою 14.60
пересилка 35 ц.
Курс підлягає подля зміні.

НАЙЛУЧША НАГОДА ІХАТИ ДО КРАЮ

Ті котрі желають бути в Европі мають найлучшу нагоду тепер їхати під охороною нашого провідника Доб. Евгенія Рейховського, котрий відїзджає в короткі дні до Европи. Доб. Рейховський буде помагати в всяких потребах в часі подорожи. А также буде сліднти за Вашими багажами, щоб Ви могли в цілости перевести на місце призначеня. Тому ті, що желають прилучитись до партії зволять заонаво прислати 20 дол. завдатку на замовленне місця на корабли.

Всі желающі спровадити свою рідню до Америки мають найлучшу нагоду мати на услугах Доб. Рейховського, котрий їде в тій ціли, щоб відвідати Ваших рідних і привести їх до Америки. Ви можете самі зрозуміти яку велику поміч ми дамо для Ваших рідних котрі можливо ніколи не їздили та неможуть дістатись до Злучених Держав.

Се вже третий із ряду з наших представників, котрого посилаєм до Европи на жаданне наших клієнтів, щоб дати наглу поміч та нуждаючій родині в старім краю. Отже хтоб хотів скоро спровадити свою рідню або передати грошову поміч нехай сейчас напише до нашого банку.

ЯК ХОЧЕТЕ скоро вислати гроші до КРАЮ, то наш банк чесно Вас обслужить. Гроші вимінюємо після бінчого щоденного курсу та пересилаємо до краю ТЕЛЕГРАФІЧНО, МОНЕЙ ОРДЕРОМ І БАНКОВИМ ДРЕФТОМ як найскорше і під повною гарантією. НАШ БАНК СТОЇТЬ В ТІСНІЙ ЗВЯЗИ З ЕВРОПЕЙСЬКИМИ ДЕРЖАВНИМИ БАНКАМИ, тому всяка посилка есть певна, скора і дешева. Посилаючі гроші через наш банк дістають ОФІЦІЯЛЬНІ ПОСВІДЧЕНЯ „РЕСИТ" яко запоруку своєї посилки, та доручаєм власноручно підписи красвої почти.

У всіх потребах пасажирських і банкових просимо звертатись особисто або листовно на адресу:

HENRY C. ZARO, BANKER,
39 COOPER SQUARE, DEPT. U. Y. NEW YORK, N. Y.

Г. Кунашевський
ПРЕДСТАВИТЕЛЬ всіх Корабельних Ліній.
Спродаж шифкарт до краю і з краю до АМЕРИКИ
— через —
АНТВЕРПЕН, БРЕМЕН, ГАМБУРГ, ГДАНЬСК, ТРИЄСТ,
і всі другі порти, на найліпших і найгіднійших кораблях.
ОПІКУЄСЬ від стрічі на стації аж до відплину корабля. — Чекованє Багажів.
ОСОБЛИВША опіка РОДИН...
ВИСИЛКА і вимінa гроший по курсі ДЕНІМ.
(Не змушуєсь нікого до вимінн тижне при відїзді).
ПОВНЕ ВДОВОЛЕНЄ. — ПО ВСІ ІНФОРМАЦІЇ ВЗГЛЯДОМ ВІДЇЗДУ ЯК І СПРОВАДЖЕНЯ ДО АМЕРИКИ, УДАЙТЕСЬ ОСОБИСТО ЧИ ЛИСТОВНО ДО ЗНАНОЇ ДОВГІ ЛІТА ФІРМИ, НА АДРЕС:
G. KUNASHEVSKY,
179 EAST 3RD STREET, NEW YORK, N. Y.

FINANCIAL STATEMENT

OF THE

UKRAINIAN-AMERICAN BUILDING AND LOAN ASSOCIATION OF CLEVELAND

FOR THE FISCAL YEAR ENDING DECEMBER 31st, 1920.

Assets		Liabilities	
Cash on hand	$ 28,147.40	Running stock and dividends	$ 58,503.57
Loans on mortgage security	1,029,250.00	Credits on mortgage loans	97,606.24
Loans on stock, certificates or pass-book security	6,295.00	Deposits and accrued interest	870,901.63
Office building	10,127.87	Reserve fund	14,661.02
Liberty Bonds	450.00	Undivided profit fund	14,207.26
W. S. Stamps	33.36	Borrowed money and accrued interest	19,806.00
Shortage	1,382.09		
TOTAL	$1,075,685.72	TOTAL	$1,075,685.72

Dishursements		Receipts	
Loans on mortgage security	$ 727,700.00	Dues on running stock	$ 19,884.64
Loans on stock, certificates or pass-book security	6,583.00	Deposits	1,067,751.74
Withdrawas of running stock and dividends	6,973.94	Credits on mortgage loans	34,596.24
Withdrawals of deposits	751,974.21	Loans on mortgage security repaid	336,600.00
Interest on deposits	27,839.88	Loans on stock, certificates or pass-book security repaid	5,185.00
Salaries of officers and directors	5,100.00	Borrowed money	13,806.00
Office help, rent and legal services	500.80	Interest	52,960.43
All other expenses	4,606.20	Premium	423.00
Shortage	1,382.09	Fines	56.85
		Pass-books and initiation fees	68.50
		Rents from company's real estate	549.00
		Deposits in other buildings and loan associations withdrawn	12,000.00
TOTAL	$1,532,660.12	TOTAL	$1,549,883.80
Cash on hand	28,147.40	Cash on hand at close of last fiscal year	10,923.72
TOTAL	$1,560,807.52	TOTAL	$1,560,807.52

PROFIT AND LOSS

Earnings		Distribution	
Interest	$ 52,960.43	Dividends on running stock	$ 2,782.71
Premium	423.00	Reserve fund credit	10,216.95
Fines	56.85	Undivided profit credit	3,011.24
Pass-books and initiation fees	68.50	Interest on deposits	27,839.88
Rents from company's real estate	549.00	Salaries of officers and directors	5,100.00
		Office help, rent and legal services	500.80
		All other expenses	4,606.20
TOTAL	$ 54,057.78	TOTAL	$ 54,057.78

STATE OF OHIO,
CUYAHOGA COUNTY.

Michael Lazuka, being duly sworn, deposes and says that he is the Secretary of the Ukrainian American Building Loan Association of Cleveland, and that the foregoing statement and report is a full and detailed report of the affairs and business of said Company for the fiscal year ending on the 31st day of December, A. D. 1920, and that it is true and correctly shows its financial condition at the end of said fiscal year.

MICHAEL ŁAZUKA, Signature of Secretary.

Subscribed and sworn to before me, this 9th day of February, A. D. 1921.

E. J. KOVANDA, Notary Public.

Certificate of Auditing Committee or Three Directors

We, the undersigned, Wm. Wolansky, John Klym, Konstanty Stadnyk, Auditing Committee of the said Ukrainian American Building and Loan Association of Cleveland do hereby certify that the foregoing is a true and correct statement of the financial condition of the said Association on the 31st day of December A. D. 1920, and a true statement of its affairs and business for the fiscal year ending on that day.

WM. WOLANSKY, JOHN KLYM, KONSTANTY STADNYK.